

انتظار سازمان جنگل‌ها از وزیر آینده جهاد کشاورزی

در برنامه چهارم ۴۲ هزار فرصت شغلی در طرح‌های جنگلداری و زراعت چوب ایجاد شده است. سازمان جنگل‌ها و مراتع برای مقابله با گرد و غبار در غرب و جنوب غرب کشور بیش از ۳۰۰ هزار هکتار نهال کاری انجام می‌دهد.

در صورت تامین اعتبارات، ۶۶۰۰ طرح آبخیزداری برای مبارزه با خشکسالی و کم‌آبی در کشور اجرا می‌شود. این‌ها و چندین بحث دیگر که در دو سه ماهه گذشته در بخش جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری مطرح بود، ما را بر آن داشت تا انتظارات این بخش مهم منابع طبیعی و کشاورزی را از وزیر جدید و ضرورت برآوردن این انتظارات را مطرح کنیم. مسلماً دکتر خلیلیان با بررسی این موارد و تقویت معاونت می‌تواند به بهتر شدن شرایط کمک کند.

حمایت از صندوق عمران و توسعه منابع طبیعی و آبخیزداری به منظور توانمندسازی و تقویت بهره‌برداران و مجریان طرح‌های منابع طبیعی و آبخیزداری در راستای مدیریت پایدار منابع طبیعی از طریق وضع عوارض واقعی صدور پروانه چرای سالیانه و اخذ بهره مالکانه ناشی از بهره‌برداری از گیاهان دارویی و صنعتی و اخذ ۳ درصد از حقوق دولتی ناشی از بهره‌برداری معادن (موضوع ماده ۱۴ قانون بهره‌برداری از معادن)، اخذ بهره مالکانه و هزینه‌های توسعه و احیاء (عملیات اجرایی) از بهره‌برداران مجاز عرصه‌های منابع طبیعی و برخورد قاطع با بهره‌برداران غیرمجاز.

حمایت از تقویت و توسعه آموزش و ترویج منابع طبیعی و آبخیزداری بر مبنای دانش بومی و فناوری نوین و بهره‌مندی از مشارکت مردم. حمایت از طرح اعمال مدیریت هماهنگ، یکپارچه و نظام‌مند منابع طبیعی در سطح حوزه‌های آبخیز.

حمایت از طرح تثبیت و قطعیت مالکیت دولت بر اراضی ملی و دولتی و بازنگری اجرای

حمایت از اقدامات لازم برای اشاعه فرهنگ منابع طبیعی و اخلاق زیست محیطی و ارتقای سطح آگاهی و تنویر افکار عمومی آحاد جامعه بر مبنای اصول توسعه پایدار با تاکید بر گروه‌های اثرگذار بر عرصه‌های منابع طبیعی و توجه ویژه به موضوعات اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی منابع طبیعی و آبخیزداری (اختصاص ردیف اعتباری مستقل و تامین اعتبار لازم).

کمک به تقویت عزم ملی برای حفظ، احیاء، توسعه و بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی تجدیدشونده بر مبنای اصول آمایش سرزمین.

حمایت از سیاست ارزیابی و پروژه‌های عمرانی و توسعه‌ای ملی و منطقه‌ای اثرگذار بر منابع طبیعی کشور قبل از اجراء توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور.

حمایت از سیاست توجه به اقتصاد و معیشت جوامع محلی و کاهش وابستگی آنها به منابع طبیعی.

حمایت از اصلاح نظام‌های بهره‌برداری از منابع طبیعی و مهار عوامل تخریب و ناپایداری منابع طبیعی.

خواسته‌های بخش دولتی و خدمت‌گزاران ملت تابعی از مأموریت‌های قانونی آنها می‌باشد. سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور بر اساس قانون به عنوان یک سازمان حاکمیتی وظیفه حفاظت، احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی و پایدار از منابع طبیعی تجدیدشونده (جنگل، مرتع، بیابان و حوزه‌های آبخیز) را عهده‌دار می‌باشد. توجه داشته باشیم منابع طبیعی و آبخیزداری به عنوان سرمایه حیاتی و پشتیبان طرح‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی باید مصون از هر گونه تصمیم عجولانه و سیاست‌زدگی و بخشی‌نگری باشد، تا بتواند جوابگوی نیازهای نسل حاضر و آینده باشد. با نگاهی گذرا به حوزه وظایف سازمان، انتظارات و خواسته‌های سازمان از دولت دهم متصور می‌شود.

حمایت کامل از دستگاه متولی منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در راستای وظایف حاکمیتی به منظور حفاظت، احیاء، توسعه و بهره‌برداری اصولی و پایدار از عرصه‌های منابع طبیعی (منابع ملی) با ارتقاء جایگاه تشکیلاتی، تامین نیروی انسانی و امکانات مالی مورد نیاز.

مقررات و قوانین مربوطه و رفع تداخلات و معارضات حقوقی و ثبتی حاصله.

حمایت از سازمان در مورد نظارت و کنترل عملیات اجرایی اکتشاف، حفاری و بهره‌برداری از معادن طبقه اول، دوم، سوم و چهارم. معادن شن و خاک و همچنین فعالیت و تمدید پروانه بهره‌برداری واقع در اراضی ملی با رعایت ضوابط زیست‌محیطی و منابع طبیعی و همچنین رعایت حقوق بهره‌برداران عرفی.

حمایت از سازمان در زمینه اجرای طرح‌های اساسی از قبیل طرح‌های امور مراتع، جنگل‌ها و آبخیزداری.

تشکیل و یا تقویت نهادهای مناسب به منظور ایجاد هماهنگی دستگاه‌های اجرایی جهت اجرای تعهدات در حوزه‌های آبخیز و لحاظ حوزه آبخیز به عنوان واحد برنامه‌ریزی.

حمایت از طرح‌های مربوط به کنترل کانون‌های بحرانی فرسایش بادی و نیز بهره‌برداری از استعدادها و ظرفیت‌های اراضی بیابانی.

حمایت از تهیه و تصویب قانون معافیت سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور از پرداخت هزینه آیین دادرسی و کارشناسی در مراجع قضایی.

حمایت از سازمان در زمینه تدوین و اجرای برنامه‌های جامع حفاظت از منابع طبیعی و مبارزه با پدیده زمین‌خواری و قاچاق چوب، برخورد قانونی به موقع با متجاوزین و متصرفین اراضی ملی و دولتی با ایجاد واحدهای قضایی سیار ویژه منابع طبیعی و اجراییات آن.

حمایت بیشتر از توسعه پارک‌های جنگلی و جنگل‌داری شهری با همکاری بخش‌های دولتی و غیردولتی.

حمایت از ایجاد ناوگان اطفای حریق و تجهیز یگان حفاظت از جنگل‌ها و مراتع و پیشگیری و مقابله با حوادث پیش‌بینی نشده.

مستثنی کردن بخش منابع طبیعی و آبخیزداری در سیاست کوچک‌سازی و تعدیل نیرو.

توجه به منابع انسانی به عنوان بزرگترین سرمایه سازمان (برقراری ارتباط و تعامل مثبت و دوره‌ای با پرسنل و مدیران و پیگیری مباحث مطروحه)

توجه به حل مشکلات معیشتی همکاران و نیروی انسانی که بزرگترین سرمایه هر بخش تلقی می‌شود.

انتظار می‌رود وزیر جدید جهاد کشاورزی با توجه به مبانی پیشنهادی منابع طبیعی و آبخیزداری حمایت لازم را در تصویب موارد زیر معمول داشته و با اعمال و کسب حمایت‌های لازم مدیریتی، مشارکتی، حقوقی، قضایی، مالی و اعتباری در ۴ سال آینده جهش مناسبی در حفظ، احیاء و توسعه منابع طبیعی به عمل آورد:

* ضرورت دارد دولت مکلف شود در اجرای وظایف حاکمیتی منابع طبیعی نسبت به توانمندسازی ساختار مدیریت منابع طبیعی و آبخیزداری کشور اقدام نماید. در همین راستا کلیه درآمدهای ناشی از طرح‌های منابع طبیعی، واگذاری اراضی ملی و دولتی، جرایم و مواد بازداشتی، سه درصد حقوق دولتی ناشی از بهره‌برداری معادن به منظور هزینه حفاظت، احیاء و توسعه منابع طبیعی به سازمان متولی برگشت نموده و در جهت حفاظت، احیاء و توسعه منابع طبیعی کشور به مصرف برسد.

* وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و ادارت کل تابعه) موظف شود هزینه‌های احیاء و بازسازی و جبران خسارت وارده به عرصه و اعیانی منابع طبیعی در

اثر اجرای طرح‌های عمرانی و توسعه‌ای را ظرف مدت ۳ ماه پس از استعلام دستگاه مجری تعیین و اعلام نماید. دستگاه‌های اجرایی مکلفند در اجرای طرح‌های عمومی و عمرانی خود، پس از استعلام و تایید و اعلام سازمان یادشده، خسارات وارده را در بیلان اقتصادی و برآورد هزینه‌های امکان‌سنجی اجرای طرح، محاسبه و منظور نمایند. معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری سالانه مجموع هزینه‌های اعلام شده طرح‌های مصوب در این تبصره را پیش‌بینی و در قالب موافقت‌نامه‌های مبادله‌شده با وزارت جهاد کشاورزی برای حفاظت، احیاء و بازسازی عرصه‌ها اختصاص می‌دهد. دستورالعمل برآورد خسارت و چگونگی جبران آن، توسط وزارت جهاد کشاورزی تهیه و ابلاغ می‌گردد.

* دولت مکلف شود ترتیبات و تمهیدات لازم را جهت شناسایی و کنترل کانون‌های بحرانی فرسایش بادی و مقابله با پدیده بیابان‌زایی و جلوگیری از هجوم شن‌های روان و گرد و غبار با منشأ داخلی و خارجی را انجام داده و میزان متوسط فرسایش خاک کشور به یک تن در هکتار در سال تقلیل دهد، تعدیل اثرات خشکسالی، کنترل سیل و رسوب ورودی به مخازن سدها، ظرفیت‌سازی جهت بهره‌برداری از نزولات آسمانی، تغذیه سفره‌های آب زیرزمینی به میزان حداقل یک میلیارد مترمکعب در سال با توسعه عملیات آبخیزداری و آبخوان‌داری نیز به عمل آید.

* دولت مکلف شود ضمن اعمال ممنوعیت بهره‌برداری مازاد بر توان اکولوژیک جنگل‌های کشور، ترتیبات و تمهیدات لازم را جهت الگوی مصرف چوب و سایر محصولات جنگلی و جایگزینی سوخت فسیلی و انرژی‌های تجدیدپذیر به جای سوخت‌های هیزمی، خروج دام از جنگل و ساماندهی جنگل‌نشینان، توسعه و نگهداری جنگل، درختکاری متمرکز و غیرمتمرکز و پارک‌های جنگلی، زراعت چوب، ارتقاء

ضریب حفاظتی جنگل‌ها و مراتع از چهل به هفتاد و پنج درصد و افزایش سرانه جنگل به ۰/۲۱ هکتار به عمل آورد.

*در راستای طرح ساماندهی جنگل‌نشینان و خروج دام از جنگل، وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور) مکلف شود اراضی جنگل جلگه‌ای شمال کشور موسوم به قطعات ده هکتاری موضوع ماده ۴۱ قانون حفاظت و بهره‌برداری را در مورد طرح‌هایی که اجرای آن در چارچوب طرح مصوب استمرار دارد با رضایت مجری، میزان چهل درصد اراضی را به مالکیت دولت اعاده و از شروط مندرج در اسناد مالکیت برای باقی‌مانده اراضی رفع اثر نماید. در مورد طرح‌هایی که توسط مجریان برخلاف طرح مصوب و یا به صورت غیرقانونی تفکیک، افراز، تبدیل و تغییر کاربری داده شده، با اعاده میزان ۶۰ درصد از مالکیت به دولت و نیز دریافت عوارض و جریمه موضوع قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و اصلاحات بعدی آن از شروط مندرج در اسناد مالکیت برای باقی‌مانده اراضی رفع اثر نموده و عوارض و جریمه وصولی را برای اجرای طرح ساماندهی یادشده هزینه نماید.

*به منظور دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده تولیدات دامی در برنامه پنجم و یا نگرش بر حفظ منابع طبیعی و ذخایر موجود کشور و برقراری تعادل منطقی و پایدار مراتع و نیاز دام کشور به منابع خوراکی اعم از زراعی و مرتعی، دولت مکلف شود ساز و کار و تمهیدات لازم را به نحوی فراهم نماید تا با انجام اقداماتی نظیر اصلاح نژاد، بهبود مدیریت و اصلاح الگوهای

پرورش، ضمن کاهش جمعیت دامی وابسته به مرتع (بز، گوسفند و گاو بومی) به میزان ۳ میلیون واحد دامی در سال و افزایش جمعیت دام سنگین جایگزین (گاو آمیخته و گاو اصیل، گاو میش و گوسفند پرواری) تا ۳ میلیون و یکصد هزار واحد دامی در سال، افزایش خوراک تولیدی از منابع زراعی شامل انواع لگوم‌ها،

علوفه‌های سیلویی، جو و ذرت به میزان ۳ میلیون و یکصد هزار تن افزایش و برداشت علوفه مجاز از مراتع کشور به میزان نیم میلیون تن در سال افزایش یابد.

*وزارت جهاد کشاورزی موظف شود به منظور بهره‌برداری پایدار و بهینه از منابع پایه و توزیع عادلانه امکانات ضوابط و استانداردهای واگذاری و بهره‌برداری از اراضی ملی و دولتی بر مبنای استعدادهای منطقه‌ای در قالب سند مصوب هر منطقه را با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ظرف مدت ۲ سال تهیه و تصویب نماید. با تصویب این قانون، انتقال قطعی مالکیت دولت در اراضی واگذاری ملی و دولتی و موات ممنوع بوده ولی صدور سند مالکیت اعیانی احداثی پیش‌بینی شده در طرح مصوب و پس از اجرای کامل طرح و تایید هیات نظارت مندرج در تبصره ۴ ماده ۸ این قانون بلامانع و بهره‌برداری از اراضی مذکور به صورت اجازة و حق انتقال در قالب طرح مصوب، مجاز می‌باشد. بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مکلفند در اعطای تسهیلات بانکی به طرح‌های کشاورزی و منابع طبیعی، اسناد مالکیت مشاعی و نسقی اشخاص و قراردادهای اجاره و یا بهره‌برداری از اراضی ملی و دولتی و سند مالکیت اعیانی احداثی را به عنوان وثیقه برای اعطای تسهیلات بپذیرند.

*دولت مکلف است با انجام مطالعه، ارتقاء علمی و تقویت تسهیلات و امکانات و استفاده از نیروی انسانی متخصص به منظور حفظ و توسعه پایدار اکولوژیکی عرصه‌های طبیعی و ایجاد تعادل جمعیت‌های دام موجود در مراتع کشور

تلاش کند به نحوی که شاخص رشد کیفیت و کمیت علوفه و سایر تولیدات مراتع، ضریب تنوع گیاهی، تثبیت خاک و کربن و سایر معیارهای اکولوژیکی سرزمین به طور متوسط سالانه حداقل دو درصد افزایش یابد.

*وزارت جهاد کشاورزی مکلف شود عرصه‌های حساس کشور از نظر فرسایش خاک و حوزه‌های آبخیز بحرانی را شناسایی و معرفی و دستورالعمل بهره‌برداری از عرصه‌های ذکر شده را تدوین و ابلاغ نماید. هر گونه بهره‌برداری خارج از ضوابط و دستورالعمل تعیین شده ممنوع و بهره‌بردار خاطی ملزم به اصلاح عرصه و پرداخت خسارت می‌باشد. دستورالعمل تعیین حوزه‌های آبخیز بحرانی. مناطق حساس از نظر فرسایش خاک و ضوابط، جرایم و جبران خسارت مرتبط از سوی وزارت جهاد کشاورزی پیشنهاد و به تصویب هیات دولت برسد.

*دولت موظف شود سیاست‌های اجرایی، برنامه‌ها، پروژه‌ها و اقدامات مختلف در عرصه‌های منابع طبیعی و حوزه‌های آبخیز کشور را به نحوی ساماندهی نماید که ضمن اعمال مدیریت یکپارچه و نظام‌مند منابع طبیعی کشور براساس استعدادهای بالقوه در حوزه‌های آبخیز، مهار عوامل تخریب و تثبیت حاکمیت در کلیه اراضی ملی و دولتی حاصل آید.

*دولت مکلف شود ابزار و امکانات لازمه در جهت اشاعه فرهنگ منابع طبیعی و آبخیزداری را فراهم و ساز و کار هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط در برنامه جامع حفاظت، احیاء توسعه و بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی (جنگل، مرتع، آب و خاک) و سیستم

پیش‌بینی و مدیریت ریسک خشکسالی و تغییر اقلیم در اراضی کشاورزی منابع طبیعی را ظرف مدت شش ماه تهیه و ابلاغ نماید.

*حسب ضرورت آیین‌نامه‌های اجرایی لازم توسط وزارت جهاد کشاورزی با همکاری معاونت برنامه‌ریزی و راهبردی ریاست جمهوری و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط و تهیه و به تصویب هیات دولت برسد.

